

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 286/07-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti JUDr. L. S., P., zastúpeného advokátom JUDr. Š. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 4 C 62/2008 (predtým vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. PN 4 C 5/00) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. L. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 62/2008 (predtým vedenom Okresným súdom Trnava po sp. zn. PN 4 C 5/00) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Piešťany p r i k a z u j e, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 62/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. L. S. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Piešťany je p o v i n n ý uhradiť JUDr. L. S. trovy právneho zastúpenia v sume 7 424,60 Sk (slovom sedemtisícštyristodvadsaťštyri slovenských korún a šesťdesiat halierov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Š. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. novembra 2007 doručená s'ťažnosť JUDr. L. S., P. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Š. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN 4 C 5/00.

S'ťažovateľ v s'ťažnosti uvádza, že súdne konanie začalo 7. septembra 1999 podaním žaloby o vydanie nehnuteľnosti a je jeho účastníkom ako odporca vo 4. rade. Okresný súd Trnava do podania s'ťažnosti ústavnému súdu neuskutočnil vo veci ani jedno pojednávanie. Preto s'ťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezhom:

„1. Základné právo JUDr. L. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod spis. zn. PN 4 C 5/00 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Trnava prikazuje Ústavný súd Slovenskej republiky, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod spis. zn. PN 4 C 5/00 konal bez zbytočných prieťahov.

3. JUDr. L. S. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sumu 225 000,- Sk (slovom dvestodvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť JUDr. L. S. náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. . K., so sídlom Hlavná 6, 040 01 Košice vo na účet vedený v Tatra banka, a. s., č. účtu ..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu. “

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 286/07-8 z 11. decembra 2007 ju prijal na ďalšie konanie. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľa oznámil, že netrvá na konaní ústneho pojednávania, a vyčíslil trovy právneho zastúpenia, ktorých náhradu si sťažovateľ uplatnil. Podpredseda Okresného súdu Trnava listom z 2. januára 2008 oznámil, že vec bola postúpená novozriadenému Okresnému súdu Piešťany. V nadväznosti na tento list ústavný súd vyzval zástupkyňu Okresného súdu Piešťany, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Listom zo 6. februára 2008 sudkyňa poverená riadením Okresného súdu Piešťany oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a vo vyjadrení k sťažnosti okrem iného uviedla:

„...uvedený spis 4C 5/00 bol 01.01.2008 postúpený Okresnému súdu Piešťany ako súdu príslušnému na ďalšie konanie. S poukazom na túto skutočnosť, i keď nie sme konkrétne v podaní označení ako účastníci konania, podávame vyjadrenie v horeuvedenej sťažnosti.

Spis 4C 5/00 pôvodne napadol dňa 07.09.1999 na Okresný súd Trnava vo veci navrhovateľa Mesto Piešťany proti odporcovi Ing. I. B. a spol., kde predmetom konania bolo vydanie nehnuteľnosti. Uvedený spis bol vedený na Okresnom súde Trnava pod č. k. 11C 205/99. Okresný súd Trnava dňa 17.01.2000 prípisom postúpil uvedený spis Okresnému súdu Piešťany ako miestne príslušnému na konanie. Uvedený spis bol

zaevidovaný na okresnom súde pod sp. zn. 4C 5/00. Sudkyňa, ktorej vec bola pridelená 11.01.2001 vydala pokyn, ktorým vyzvala navrhovateľa na doplnenie návrhu a požiadala o pripojenie ďalších spisov a to spis 9C 41/95 z Okresného súdu Trnava. Navrhovateľ doplnil podanie 09.02.2001. Medzičasom z dôvodu odchodu sudkyne, ktorej vec bola pridelená, vec bola pridelená ďalšiemu sudcovi, ktorý dňa 04.07.2003 opätovne vyzval navrhovateľa na upresnenie podania zo dňa 07.02.2001. Navrhovateľ doručil súdu podanie, resp. zmenu návrhu na začatie konania dňa 08.08.2003. Ďalšie úkony príslušného sudcu boli z 19.08.2003, kde bola požiadaná Správa katastra Piešťany o doplnenie ďalších dokladov. Na základe rozvrhu práce v roku 2004, keďže nastúpil nový sudca, došlo k prerozdeleniu vecí a v súlade s predsedníckym opatrením zo dňa 13.02.2004 bola uvedená vec pridelená ďalšiemu sudcovi. Dôvod prerozdelenia vecí na občiansko-právnom úseku bol uskutočnený z dôvodu preťaženia v senáte u sudcu, ktorý predtým vo veci konal. Ďalšie úkony boli v tejto veci v roku 2003, kde navrhovateľ menil návrh podania a 19.12.2005 požiadal navrhovateľ o pristúpenie ďalšieho účastníka do konania. Je potrebné konštatovať, že dňom 01.01.2005 v dôsledku prechodu Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava uvedený spis bol už súčasťou Okresného súdu Trnava.

Na základe sťažnosti, ktorú predložil odporca v 4. rade JUDr. L. S. Okresný súd Trnava dňa 12.10.2006 predložil Ústavnému súdu spis. Uvedený spis bol vrátený späť Okresnému súdu Trnava dňa 13.11.2006. Ďalším rozhodnutím zo dňa 10.05.2007 Okresný súd Trnava pripustil, aby do konania na strane odporcov vstúpila ďalšia účastníčka a zároveň pripustil zmenu žalobného návrhu. Keďže odporcovia v 2. a 3. rade sa nachádzajú na neznámom mieste, do dnešného dňa im toto rozhodnutie doručené nebolo. Dňa 08.06.2007 odporkyňa v 8. rade Ing. J. B., ktorá bola pribratá do konania na strane odporcov podala voči tomuto uzneseniu odvolanie. Odvolanie podal aj odporca v 7. rade spoločnosť K.V.S., a.s., Zvolen v zastúpení JUDr. J. R. dňa 11.06.2007. Spis doposiaľ nebol predložený Krajskému súdu Trnava na rozhodnutie o odvolaní, keďže nie je možné doručiť odporcom v 2. a 3. rade, napriek tomu, že súd zisťoval ich pobyty tak cestou polície, CEPO, správu väzníc.

Je pravdou tvrdenie sťažovateľa JUDr. L. S. ako žalovaného v 4. rade, že od roku 1999 doposiaľ nebolo vo veci meritórne rozhodnuté, avšak je potrebné uviesť, že prieťahy v konaní boli spôsobené aj tou skutočnosťou, že ešte pôvodné konanie na Okresnom súde

Piešťany do roku 2005 bolo ovplyvnené tou skutočnosťou, že tento súd v tom čase nebol dostatočne personálne zabezpečený sudcami, ktoré skutočnosti boli signalizované v tom čase Ministerstvu spravodlivosti SR s požiadavkou doplnenia stavu sudcov. Po prechode vecí z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava od 01.01.2005 vznikli priedahy, pretože v tom čase Okresný súd Trnava nemal zabezpečené pojednávacie priestory, keďže sa robila prestavba Okresného súdu Trnava, čím došlo k zníženiu počtu pojednávacích dní.

V súvislosti so vznikom Okresného súdu Piešťany od 01.01.2008 uvedený spis bol pridelený do oddelenia sudcu, ktorý v tejto veci konal aj na Okresnom súde Trnava a bol mu daný pokyn na urýchlené konanie v tejto veci. Je potrebné však konštatovať, že Okresný súd Piešťany prevzal z Okresného súdu Trnava v agende C 1407 vecí, v agende Cb 441 vecí, v agende P 359 nevybavených vecí, z ktorých je väčšina reštančných (nad 8 rokov evidujeme 154 spisov). Keďže na Okresnom súde Piešťany na úseku občiansko-právnom pracujú 4 sudcovia pripadá celkový počet nevybavených vecí na sudcu v počte 552 vecí. Do uvedeného prepočtu nie sú ešte započítané nové návrhy na začatie konania doručené tunajšiemu súdu od 01.01.2008. V tomto smere okresný súd požiadal Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 23.01.2008 o prehodnotenie počtu sudcov na Okresnom súde Piešťany, pretože v danom prípade sa javí navýšenie na úseku občiansko-právnom o ďalších 8 sudcov, keďže do obvodu Okresného súdu Piešťany prešiel aj obvod okresu Hlohovec.“

Ústavný súd si vyžiadal od Okresného súdu Piešťany súdny spis, z ktorého zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako sú uvedené v citovanom vyjadrení.

V zmysle § 18b ods. 1 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov došlo v posudzovanej veci k 1. januáru 2008 k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava na Okresný súd Piešťany, a preto ústavný súd ďalej vo veci konal s Okresným súdom Piešťany ako účastníkom konania.

So súhlasom účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej

republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, ktoré vzhľadom na charakter konania nemohlo prispieť k ďalšiemu objasneniu veci. Pri rozhodovaní ústavný súd vychádzal z obsahu sťažnosti, vyjadrenia Okresného súdu Piešťany a obsahu súdneho spisu sp. zn. 4 C 62/2008.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (II. ÚS 61/98). Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. Tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 219/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom posudzovaného konania je žaloba o vydanie nehnuteľnosti. Tento typ konania je štandardnou súčasťou sporovej agendy všeobecných súdov, a preto ho ústavný

súd nepovažuje za právne zložité. Pretože okresný súd o merite veci dosiaľ nekonal, nemohla dĺžku konania ovplyvniť ani jeho prípadná skutková zložitosť.

2. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťuje existenciu zbytočných prietahov v konaní. Ústavný súd zo súdneho spisu zistil, že sťažovateľ, ktorý je odporcom v konaní, sa prvýkrát dozvedel o existencii súdneho konania 25. septembra 1999, keď mu bol na vedomie doručený sprievodný list Okresného súdu Trnava o postúpení veci Okresnému súdu Piešťany. Žaloba vrátane jej zmien však bola sťažovateľovi doručená až 2. októbra 2007 a sťažovateľ sa k nej vyjadril podaním z 8. októbra 2007 tak, že navrhol, aby ju súd zamietol v celom rozsahu. Až od tohto momentu sa teda domáhal rozhodnutia súdu o svojom návrhu. Zo súdneho spisu ústavný súd ďalej zistil, že sťažovateľ prvýkrát uplatnil svoje procesné práva v posudzovanom konaní 12. júla 2006, keď na Okresnom súde Trnava nazrel do súdneho spisu a následne 9. októbra 2006 podal sťažnosť na prietahy, ktorou sa domáhal odstránenia nečinnosti Okresného súdu Trnava. Preto ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k sťažovateľovi je možno za relevantné obdobie na posúdenie namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, považovať až obdobie od 12. júla 2006. V posudzovanom období sťažovateľ svojím správaním nespôsobil prietahy v konaní.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v namietanom konaní, bol postup Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany v relevantnom období. Aj keď vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ústavný súd určil začiatok tohto obdobia 12. júla 2006, nemôže tolerovať, že žaloba bola sťažovateľovi doručená na vyjadrenie až 25. septembra 2007, teda takmer po ôsmich rokoch od jej podania a takmer po jednom roku od žiadosti sťažovateľa o odstránenie nečinnosti. Dosiaľ nebol vo veci určený ani termín prvého pojednávania. Priebeh konania bol ovplyvnený aj prechodom výkonu súdnictva na Okresný súd Piešťany k 1. januáru 2008, čo však nemôže ísť na ťarchu sťažovateľa, rovnako ako aj iné problémy objektívneho charakteru ako je množstvo vecí a personálne zabezpečenie výkonu súdnictva, ktorými argumentovala zástupkyňa Okresného súdu

Piešťany. Tieto okolnosti nie sú pre ústavný súd relevantné na posúdenie, či došlo v konaní k zbytočným priet'ahom (napr. III. ÚS 14/00).

Vzhľadom na tento stav konania ústavný súd dospel k záveru, že vo veci v súčasnosti vedenej Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 4 C 62/2008 došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o s'ťažnosti skončené, a preto ústavný súd prikázal Okresnému súdu Piešťany, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 62/2008 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

S'ťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané finančné zadosťučinenie 225 000 Sk s poukazom na právnu neistotu spôsobenú tým, že ani po ôsmych rokoch od začatia konania nebolo o veci rozhodnuté, čím sekundárne dochádza k neistote v jeho majetkových právach. Pretože ústavný súd nepovažoval za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu vysloviť

len porušenie základného práva sťažovateľa, rozhodol aj o priznaní finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o jeho výške sa riadil zásadami spravodlivosti a zohľadnil dĺžku posudzovaného obdobia a aktuálny stav konania a dospel k záveru, že v danom prípade bude primerané konkrétnym okolnostiam prípadu priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún).

Napokon ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a priznal ich v sume uplatnenej právnym zástupcom, t. j. 7 424,60 Sk (slovom sedemtisícštyristodvadsaťštyri slovenských korún a šesťdesiat halierov) spolu za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods.3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (vypočítaná zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá v prvom polroku 2006 bola 17 822 Sk, t. j. 2-krát 2 970 Sk a 2-krát 178 Sk za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné, pretože išlo o úkony urobené v roku 2007) vrátane dane z pridanej hodnoty, ktorej platiteľom je právny zástupca.

Trovy konania je Okresný súd Piešťany povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) podľa výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2008